

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Kadın Futbolcuların Göreceli Yaş Etkisinin Belirlenmesi: 2022-2023 Sezonu Türkiye Turkcell Kadın Futbol Süper Ligi Play-Off Grubu Örneği

¹Ali Çevik^{ORCID}, ²Bahadır Bayarslan^{ORCID}

¹Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Kilis, Türkiye.

²İstanbul Topkapı Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, İstanbul, Türkiye.

Özet. Bu çalışmada, 2022-2023 Sezonu Türkiye Turkcell Süper Ligi Play-Off gruplarında mücadele eden kadın futbolcuların göreceli yaş etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın grubunu; Türkiye'de lisanslı oynayan kadın futbolcular oluştururken örneklemini ise Turkcell Kadın Futbol Süper Ligi Play-Off Grubunda yer alan takımların oyuncularını oluşturmuştur. Örneklem belirlenirken yoğunluk örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Yoğunluk örnekleme, olağandışının aksine araştırmaya konu edinilen ve en zengin bilgileri kapsayan örneklerdir. Yoğunluk örneklemini genellikle heuristik yaklaşımı içeren çalışmalar kullanmaktadır. Heuristik yaklaşım, bireylerin tecrübelerini araştıran kişi ile olgular arasındaki öznel ve yaratıcı ilişkiler kurabilmesini sağlayan tek araştırma yaklaşımı olarak kabul edilmektedir. Araştırmanın modelinde; "Temel Nitel Araştırma tekniği", veri toplama aracında "Döküman İncelemesi" metodu ve analizinde ise betimsel analiz biçimi olan "Gömülü Teori" analiz yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın bulgular kısmında; tüm kadın futbolcuların doğum tarihleri, takımlarda yer alan yabancı kadın futbolcular ve kaleci pozisyonunda görev alan kadın futbolcuların doğum tarihleri incelenmiştir. Sonuç olarak; 2022-2023 Turkcell Kadın Futbol Süper Ligi Play-Off Grubunda yer alan takımların oyuncularında göreceli yaş etkisi durumundan etkilenme olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Futbol, kadın futbolu, Turkcell Kadın Futbol Süper Ligi, göreceli yaş etkisi.

Determining the Relative Age Effect of Female Football Players: Example of Play-Off Group of Turkey Turkcell Women's Football Super League for 2022- 2023 Season

Abstract. In this study, it was aimed to examine the relative age effect of female football players competing in the 2022-2023 Season Turkey Turkcell Super League Play-Off groups. The group of the study; While the female football players licensed in Turkey were formed, the sample consisted of the players of the teams in the Turkcell Women's Football Super League Play-Off Group. While determining the sample, the density sampling method was preferred. Density samples, contrary to the unusual, are the samples that are the subject of the research and that contain the richest information. Density sampling is generally used by studies involving the heuristic approach. The heuristic approach is accepted as the only research approach that enables individuals to establish subjective and creative relationships between the person researching their experiences and the facts. In the model of the research; The "Basic Qualitative Research" technique, the "Document Analysis" method in the data collection tool and the "Embedded Theory" analysis method, which is a descriptive analysis method, were used in the analysis. In the findings part of the study; The birth dates of all female football players, foreign female football players in the teams and female football players who take part in the goalkeeper position were examined. As a result, it was observed that the players of the teams in the 2022-2023 Women's Football Super League Play-Off Group were affected by the relative age effect.

Keywords: Football, women's football, Turkcell Women's Football Super League, relative age effect.

Giriş

Günümüz dünyasında futbol, bir erkek sporu şeklinde düşünülmesine rağmen kadın sporu olarak da gelişimini sürdürmektedir (Başkaya, 2023). Bilhassa 1991 yılında FIFA tarafından

düzenlenen Kadınlar Dünya Kupası müsabakaları ve 1996 yılında kadınlar adına futbolun olimpiik branş olarak kabul edilmesiyle kadın futbolu,

✉ A. Çevik, e-mail: alicevik1020@gmail.com

Geliş Tarihi: 10 Mayıs 2023 – Kabul Tarihi: 3 Haziran 2023 – Yayınlanma Tarihi: 12 Haziran 2023

Atf için: Çevik, A., Bayarslan, B. 2023. Kadın Futbolcuların Göreceli Yaş Etkisinin Belirlenmesi: 2022- 2023 Sezonu Türkiye Turkcell Kadın Futbol Süper Ligi Play-Off Grubu Örneği, Ulus Kinesyol Derg, 4(1), 9-16. DOI: 10.5281/zenodo.8000338

uluslararası spor ikliminin değişmesiyle hız kazanmaya başlamıştır.

2014 yılında FIFA (Uluslararası Futbol Federasyonları Birliği), bir rapor yayımlamıştır. Bu rapora göre; dünyada lisanslı kadın futbolcu sayısı 4.801.360 olarak belirlenmiştir. Bu sayının yaklaşık olarak yarısına tekabül eden 2.287.185'i ABD ülkesinin kadın sporcularından oluşmaktadır. Ayrıca 2017 yılında ki veriler doğrultusunda; Avrupa'da lisanslı kadın futbolcu sayısı 1.365.524 rakamına ulaşmıştır. Profesyonel olarak futbol oynayan kadınların sayısı ise 1.790'dır. Almanya, Norveç, İngiltere ve İsveç ülkelerinde lisanslı kadın futbol oyuncusu sayısı da 100 bini geçmiş durumdadır (Öztürk & Koca, 2018).

Ülkemize gelindiğinde ise kadın futbolu, son zamanlarda hızlı bir yükseliş göstermekle birlikte popüler olma yolunda ilerlemektedir. Bu duruma en iyi örnek; Türkiye liglerinde farklı kategorilerde müsabakaların düzenlenmesi olarak gösterilebilir (İslam, 2023). Türkiye Futbol Federasyonu resmi sayfasında; Turkcell Kadın Futbol Süper Ligi, Kadın Futbol 1. Ligi, Kadınlar Futbol 2. Ligi, Kadınlar Futbol 3. Ligi şeklinde ifade edilmektedir (TFF, 2023a).

Dünyada ve ülkemizde kadın futbolunun bu denli gelişim göstermesi bilimsel çalışmalara konu edilmesini sağlamaktadır. Bilhassa başta futbol olmak üzere diğer spor dallarında da önemli bir kavram olan "göreceli yaş etkisi" olgusudur. Göreceli yaş etkisi, rekabetçi bir yaş grubu içindeki kronolojik yaş asimetrisini ifade eder. Genellikle göreceli yaş etkisi, oyuncuların seçildikleri yıla göre nispeten daha yaşlı olan oyuncuların aşırı temsili ile karakterize edilmektedir (Jackson & Comber, 2020). Sporcuların yaş kategorilerine göre gruplandırılması sporda çok yaygın olarak görülmektedir (Bayarlan & Çevik, 2023). Ocak ayı, küresel olarak seçim yılının başlangıcı kabul edilir. Özellikle takım sporlarındaki kategoriler, sporcunun kronolojik yaşına ve önceden belirlenmiş bir bitiş tarihine göre yarışma gruplarına dâhil edildiği yıllık veya iki yılda bir yarışma döngülerine karşılık gelmektedir. (Gil & ark., 2020). Futbol, öğrenmesi ve ustalaşması en zor oyunlardan biridir (Bayarlan & Yorulmazlar, 2022). Dolayısıyla daha yaşlı sporcuların, seçim ve yarışma performansı açısından daha yüksek bir spor seviyesine ulaşabilmesinin yanında diğer genç akranlarına göre daha fazla fırsata sahip oldukları görülmektedir (Till ve ark., 2010). Ayrıca göreceli yaş etkisi, teknik direktörlerin ve

antrenörlerin oyuncu denemelerinde yaş grupları boyunca en iyi performansı gösterenleri seçmelerine yardımcı olan metodolojilerden birisidir. Çünkü oyuncuların yeteneklerini tanımlamak ve geliştirmek için antropometrik ve fizyolojik gibi testler vardır. Bu testler; oyuncuların sonuç performansını ortaya çıkarmaktadır. Çıkan sonuçlar, kişinin takım arkadaşlarından daha erken olgunlaşıp olgunlaşmadığını göstermektedir. Nitekim kişi, daha yaşlı veya olgun bir düzeye ulaşmışsa daha iri, güçlü ve hızlı olmaktadır. Böylece diğer takım arkadaşları ve rakiplerine üstünlük sağlayabilmektedir (Andronikos ve ark., 2016). Bu bağlamda, kadın futbolcuların göreceli yaş etkisi ile ilgili literatür incelenmiştir ve çok az sayıda çalışmaya rastlanmıştır.

Bu çalışmalar; Vincent ve Glamser (2006), U-17 ABD Olimpik Geliştirme Programındaki 1.344 elit erkek ve kadın futbolcu arasındaki göreceli yaş etkisini karşılaştırmışlardır. Ulusal ve bölgesel düzeyde kadın futbolcular arasında göreceli yaş etkisinin olduğunu, eyalet seviyesinde kadın futbolu oynayanları için göreceli yaş etkisinin olmadığını ifade etmişlerdir. Bir başka çalışmada; Delorme ve arkadaşları (2010), Fransız Futbol Federasyonu'ndaki 8 yaş altı ile 17 yaş altı arasındaki tüm genç kategorilerinde yer alan kadın futbolcuları incelemişlerdir. Çalışmanın sonucunda; kadın futbolcuların göreceli yaş etkisinden etkilendiği sonucuna ulaşmışlardır. Diğer bir çalışmada; Romann ve Fuchslocher (2011), 10 ile 14 yaş kategorisindeki tüm kayıtlı kadın futbolcular ve yetenek geliştirme programı oyuncularının bir alt grubunda olan kadın futbolcuları araştırmışlardır. Araştırmanın sonunda; önemli düzeyde göreceli yaş etkisinin olduğunu tespit etmişlerdir. Romann ve Fuchslocher (2013) ise FIFA U-17 Kadınlar Dünya Kupası müsabakasında göreceli yaş etkisinin oluşumunu ve bunların oyun pozisyonlarıyla bağlantısını araştırmıştır. Çalışmanın sonucunda; kaleci pozisyonunda görev alan kişilerin göreceli yaş etkisi diğer pozisyonlarda oynayanlara göre daha yüksek olduğunu belirtmişlerdir. Göreceli yaş etkisi, futbolda ve çeşitli spor dallarında uluslararası düzeyde kapsamlı bir şekilde araştırılmıştır fakat çoğu çalışma ağırlıklı olarak profesyonel elit erkek oyunculara odaklanmıştır. FIFA ve UEFA kuruluşlarının kadın futboluna önem vermesi, kadın futboluna yönelik akademik çalışmaların az olması ve bu alandaki boşluğu doldurabilme arzusu, çalışmamızın önemini ortaya koymaktadır. Ayrıca gerçekleştirmiş olduğumuz çalışma ile kadın futbolcuların

takımların kadrolarına seçilebilme ölçütlerinden olan yaş bilgileri hakkında kulüplere ve milli takımlara faydalar sağlayacağı düşünülmektedir. Bu çalışmada, 2022-2023 Sezonu Türkiye Turkcell Süper Ligi Play-Off gruplarında mücadele eden kadın futbolcuların göreceli yaş etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırmada, "Temel Nitel Araştırma Modeli" kullanılmıştır. Temel nitel araştırmalar; dilbilim, felsefe, antropoloji, sosyoloji gibi farklı disiplin alanlarıyla birlikte sağlık, spor, eğitim gibi vb. birçok alan üzerinde uygulanabilen bir yöntem çeşididir. Bu yöntemin amacı; kişilerin davranışlarını buldukları ortam içerisinde anlama ve anlamlandırma çalışmalarıdır (Yıldırım & Şimşek, 2013). Temel nitel araştırmayı sağlayan yürütücü, bireylerin hayatlarını nasıl yorumlayabildiğini, yaşadıkları dünyayı ne şekilde inşa edebildiklerini ve kazandıkları deneyimlere ne anlamlar katabildiklerini araştırmaktadır. Temel nitel araştırma; insanların oluşumu sağladığı anlamları ortaya çıkarmak ve bu anlamları yorumlamak amacı gütmektedir (Merriam, 2013).

Araştırma Grubu

Araştırmanın grubunu; Türkiye'de lisanslı oynayan kadın futbolcular oluştururken örneklemini ise Turkcell Kadın Futbol Süper Ligi Play-Off Grubunda yer alan takımlardaki 166 oyuncu oluşturmuştur. Örneklemin belirlenmesinde yoğunluk örneklem yöntemi kullanılmıştır. Yoğunluk örnekleme, olağandışının aksine araştırmaya konu edinilen ve en zengin bilgileri kapsayan örneklerdir (Morgan & Morgan, 2008). Yoğunluk örneklemini genellikle heuristik yaklaşımı içeren çalışmalar kullanmaktadır (Mays & Pope, 2000). Heuristik yaklaşımda amaç; olguların ve olayların doğasında yer alan bilgilerin araştırmacının deneyimleriyle, öznel açıklamalarıyla keşfedilebilir ve anlamlandırılabilir hâle getirilmesidir (Denzin & Lincoln, 2008). Heuristik yaklaşım, bireylerin tecrübelerini araştıran kişi ile olgular arasındaki öznel ve yaratıcı ilişkiler kurabilmesini sağlayan tek araştırma yaklaşımı olarak kabul edilmektedir (West, 2001).

Araştırmanın Veri Toplama Araçları

Çalışmanın içeriği ilgili literatür, akademik veri tabanlarıyla birlikte çeşitli üniversitelerin

kütüphanelerinden elde edilmiştir. Bulgular kısmında yer alan kadın futbolcuların verilerine ise kamuoyuna açık olan TFF 2023b (<https://www.tff.org/default.aspx?pageID=1000> Erişim tarihi: 03.05.2023) ve InStat 2023 (<https://football.instatscout.com/> Erişim tarihi: 03.05.2023) resmi web sayfalarından erişim sağlanmıştır. Araştırmanın veri toplama aracında; "Doküman İncelemesi" tekniği kullanılmıştır. Bu desen, çalışmanın hedefleri arasında yer alan her türlü bilgi, görsel ve yazılı materyal verilerini kapsamaktadır. Merriam (2013)'e göre bir nitel araştırmada kullanabilecek dört farklı doküman vardır. Bunların birincisi ve ikincisi; kamu kayıtları ve kişisel evraklar, üçüncüsü; kültürel olarak sayılan popüler dokümanlar, dördüncüsü ise resimler, videolar ve filmleri içeren görsel dokümanlardır. Bu çalışmada yer alan veriler; birincisi olan kamu kayıtlarıdır.

Araştırmanın Yayın Etiği

Çalışmanın etik kurul onayı, İstanbul Topkapı Üniversitesi Akademik Araştırma ve Yayın Etiği Komisyonu 20.03.2023 tarih ve 2023/03 E-49846378-302.14.1-2300002932 sayılı kararı ile alınmıştır.

Veri Analizi

Bu araştırmada 'Gömülü Teori' olarak bilinen teori ile veri analizine temel oluşturmak amaçlanmıştır. Bu analiz türü Glaser ve Strauss (2006) tarafından geliştirilmiştir. Gömülü teori hem bir araştırma stratejisi hem de bir veri analiz yöntemi olarak kullanılmaktadır. Günümüzde nitel araştırma yöntemi için en etkileyici paradigma olarak adlandırılmaktadır (İlgar & İlgar, 2013). Gömülü teoride, veri toplama ve veri analizi birbiriyle doğrudan ilişkilidir. Toplanan her veri bir sonraki veri ile doğrudan karşılaştırılır ve bu şekilde en yaygın veriye ulaşılan kadar karşılaştırmaya devam edilir. Gömülü teori yöntemi, gömülü verilerden elde edilen teoriler oluşturmak amacıyla nitel verileri toplamak ve analiz etmek için geliştirilmiş sistematik ancak esnek yönergelerden oluşur (Charmaz, 2006). Gömülü kuramda veri analizi, temel betimlemelerle başlayan, kavramsal düzenlemeyle devam eden ve kuramlaştırmaya götüren iyi tanımlanmış bir süreçtir (Patton, 2002). Gömülü kuram, nitel araştırmaların nicel standartlara göre değerlendirilmesini sağlayarak nitel yaklaşım için bilim dünyasına sunulan bir duruma dönüşmüştür (Atkinson, 1997).

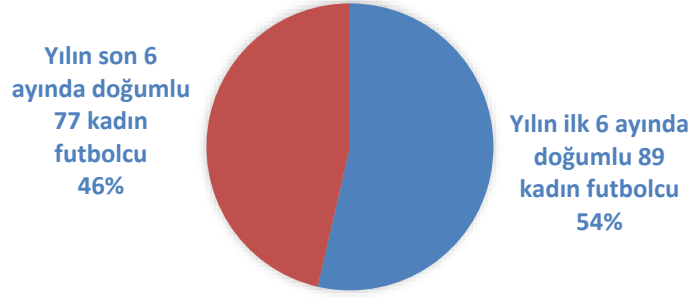
Bulgular

Tablo 1. 2022-2023 Kadın Futbol Süper Ligi Play-Off Grubu takımları ve oyuncu sayıları.			
Takım	Sporcu Sayısı	İlk 6 Ay Doğumlu	Son 6 Ay Doğumlu
ALG Spor	19	12	7
Amed Sportif Faaliyetler	21	13	8
Ankara B.B. Fomget G.S.K.	21	11	10
BJK Vodafone K.F.T.	21	11	10
Fatih Vatan Spor	21	11	10
FB A.Ş.	21	8	13
GS Petrol Ofisi K.F.T.	21	12	9
Wulfz Fatih Karagümrük	21	11	10
Toplam	166	89	77

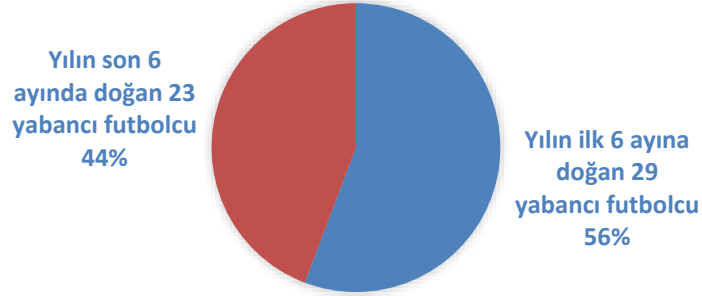
Tablo 2. 2022-2023 Kadın Futbol Süper Ligi Play-Off Grubu takımları ve yabancı oyuncu sayıları.			
Takım	Yabancı Sporcu Sayısı	İlk 6 Ay Doğumlu	Son 6 Ay Doğumlu
ALG Spor	5	3	2
Amed Sportif Faaliyetler	7	6	1
Ankara B.B. Fomget G.S.K.	8	4	4
BJK Vodafone K.F.T.	6	3	3
Fatih Vatan Spor	7	5	2
FB A.Ş.	6	-	6
GS Petrol Ofisi K.F.T.	5	4	1
Wulfz Fatih Karagümrük	8	4	4
Toplam	52	29	23

Tablo 3. 2022-2023 Kadın Futbol Süper Ligi Play-Off Grubu takımları ve kaleci sayıları.			
Takım	Kaleci Sayısı	İlk 6 Ay Doğumlu	Son 6 Ay Doğumlu
ALG Spor	2	2	-
Amed Sportif Faaliyetler	2	2	-
Ankara B.B. Fomget G.S.K.	2	2	-
BJK Vodafone K.F.T.	2	1	1
Fatih Vatan Spor	2	1	1
FB A.Ş.	2	1	1
GS Petrol Ofisi K.F.T.	2	2	-
Wulfz Fatih Karagümrük	2	2	-
Toplam	16	13	3

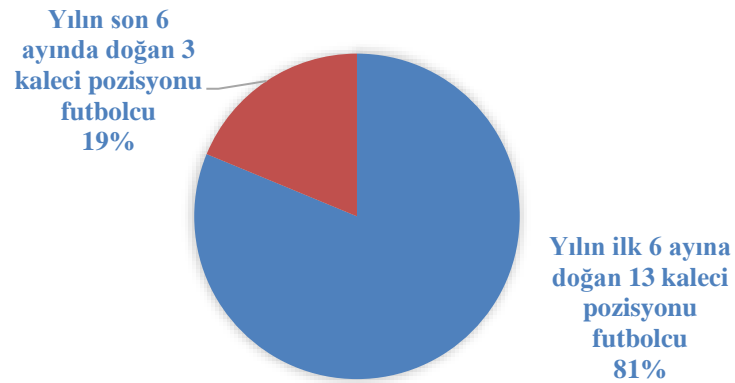
Şekil 1. 2022-2023 Kadın Futbol Süper Ligi Play-Off Grubu Takımlarının Göreceli Yaş Etkisi

Şekil 2. 2022-2023 Kadın Futbol Süper Ligi Play-Off Grubu Takımlarının Yabancı Oyuncularının Göreceli Yaş Etkisi

Şekil 3. 2022-2023 Kadın Futbol Süper Ligi Play-Off Grubu Takımlarının Kaleci Pozisyonundaki Oyuncularının Göreceli Yaş Etkisi

Tablo 1'de, kadın futbol süper ligi play-off grubuna katılan 8 takım ve 166 futbolcu incelenmiştir. Seçim yılının ilk yarısında doğan kadın futbolcu sayısının, yılın ikinci yarısında doğan kadın futbolculara göre üstün olduğu

görülmüştür. Şekil 1'de, seçim yılının ilk 6 ayında doğan 89 kadın futbolcunun, yılın son 6 ayında doğan 77 kadın futbolcudan sayıca fazla olduğu görülmüştür.

Tablo 2’de, kadın futbol süper ligi play-off grubuna katılan 8 takım ve 52 yabancı kadın futbolcu incelenmiştir. Seçim yılının ilk yarısında doğan kadın futbolcu sayısının, yılın ikinci yarısında doğan kadın futbolculara göre üstün olduğu görülmüştür. Şekil 2’de, seçim yılının ilk 6 ayında doğan 29 yabancı kadın futbolcunun, yılın son 6 ayında doğan 23 kadın yabancı futbolcudan sayıca fazla olduğu görülmüştür.

Tablo 3’te, kadın futbol süper ligi play-off grubuna katılan 8 takım ve 16 kadın kaleci incelenmiştir. Seçim yılının ilk yarısında doğan kaleci pozisyonundaki kadın futbolcu sayısının, yılın ikinci yarısında doğan kadın futbolculardan sayıca üstün olduğu görülmüştür. Şekil 3’te, seçim yılının ilk 6 ayında doğan 13 kadın futbolcunun, yılın son 6 ayında doğan 3 kadın futbolcudan sayıca fazla olduğu görülmüştür.

Tartışma ve Sonuç

Çalışmamızda, 2022-2023 Sezonu Türkiye Turckcell Süper Ligi Play-Off gruplarında mücadele eden kadın futbolcuların göreceli yaş etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Tablo 1’e bakıldığında; kadın futbol süper ligi play-off grubuna katılan toplam 8 takım ve 166 futbolcu incelenmiştir. Seçim yılının ilk 6 ayında doğan 89 kadın futbolcudan, yılın son 6 ayında doğan ise 77 kadın futbolcudan oluşmuştur. Seçim yılının ilk yarısında doğan kadın futbolcu sayısının, yılın ikinci yarısında doğan kadın futbolculardan sayıca üstün olduğu görülmüştür.

Tablo 2’ye bakıldığında; kadın futbol süper ligi play-off grubuna katılan 8 takım ve 52 yabancı kadın futbolcu incelenmiştir. Seçim yılının ilk 6 ayında doğan 29 kadın futbolcudan, yılın son 6 ayında doğan 23 kadın futbolcudan oluştuğu tespit edilmiştir. Seçim yılının ilk yarısında doğan yabancı kadın futbolcu sayısının, yılın ikinci yarısında doğan yabancı kadın futbolculardan sayıca fazla olduğu görülmüştür.

Tablo 3’e bakıldığında ise kadın futbol süper ligi play-off grubuna katılan 8 takım ve 16 kadın kaleci incelenmiştir. Seçim yılının ilk 6 ayında doğan 13 kadın futbolcu, yılın son 6 ayında doğan 3 kadın futbolcu olduğu saptanmıştır. Seçim yılının ilk yarısında doğan kaleci pozisyonundaki kadın futbolcu sayısının, yılın ikinci yarısında doğan kadın futbolculardan sayıca üstün olduğu görülmüştür.

Çalışmamızın sonuçları ile literatürdeki araştırmaların sonuçları benzerlik ve farklılık

göstermektedir. Sedano ve arkadaşları (2015), İspanya kadın futbol liglerinde oynayan 4035 kişi üzerinde göreceli yaş etkisini araştıran bir çalışma gerçekleştirmişlerdir. Sonuç olarak; tüm futbolcu gruplarının hemen hemen yılın ilk çeyreğinde dağılım gösterdiğini tespit etmişlerdir. Ayrıca oyun pozisyonları içerisinde en çok kalecilerin ve defans oyuncuların göreceli yaş etkisine sahip olduğunu belirtmişlerdir. Ari ve arkadaşları (2022), Türkiye Kadınlar 1. Futbol Liginde yer alan futbolcuların göreceli yaş etkisi ve başarıda ki yerini incelemişlerdir. Çalışmada, 2684 kadın futbolcuya ulaşılmıştır. Çalışmanın sonucunda; Türk kadın futbolunda göreceli yaş etkisinin olduğunu fakat başarı için önemli bir faktör olmadığını ortaya çıkarmışlardır. Figueiredo ve arkadaşları (2021), 2019-2020 sezonunda Portekiz’de kayıtlı olan 5.306 kadın ve 126.285 erkek futbolcu ile birlikte 2.437 kadın ve 23.988 erkek futsal oyuncusunun (U7-U19) ve Portekiz Milli takımlarının U15’ten A milli takımlarına kadar yer alan futsal oyuncularını incelemişlerdir. Hem futbol hem de futsalda U9 yaş kategorisindeki kadın oyunculara göreceli yaş etkisi olduğunu tespit etmişlerdir. Erkek futbolda ise tüm yaş kategorilerinde (U7-U19) doğum tarihi dağılımındaki farklılıkların ve göreceli yaş etkisi olduğunu ifade etmişlerdir. Bennett ve arkadaşları (2023), göreceli yaş etkilerinin yaygınlığı ve yetenek havuzu boyutunun Avustralya erkek ve kadın genç futbolu üzerindeki etkisini incelemişlerdir. Genel olarak, yetenek havuzunun boyutu, yılın ilk yarısında doğan bir oyuncuyu ikinci yarısından seçme olasılığının daha yüksek olmasıyla ilişkilendirildiğini ortaya çıkarmışlardır. Ayrıca erkeklerin göreceli yaş etkisi kadınlara göre daha fazla olduğunu belirtmişlerdir. Bu çalışmalar, araştırmamızın sonuçlarını destekler niteliktedir. Araştırmada incelediğimiz kadın futbolcularda göreceli yaş etkisinden etkilenme durumu söz konusudur. Ayrıca oyun pozisyonları içerisinde incelendiğinde; özellikle kaleci pozisyonundaki kadın futbolcuların yüksek oranda göreceli yaş etkisinden etkilendiği görülmüştür. Önceki çalışmalardan elde edilen sonuçlar ile araştırmamızın sonuçları paralellik göstermektedir.

Çalışmamızın sonuçları ile örtüşmeyen araştırmalar da vardır. Goldschmied (2011), kadın sporcular üzerinde göreceli yaş etkisini araştırmıştır. Toplamda 444 kişiden oluşan futbol, basketbol ve hentbol spor dallarında ki sporcular çalışmaya katılım sağlamıştır. Çalışmanın sonucunda; hiçbir branşta göreceli yaş etkisinin

olmadığı tespit edilmiştir. Barreira ve arkadaşları (2021), 1996'dan 2016'ya kadar Olimpiyat Oyunlarına katılan kadın futbolcuların göreceli yaş etkisini ve en yüksek performans yaşını araştırmışlardır. Oyuncuların yaşlarının oyun pozisyonları arasında karşılaştırılması sonucunda; kalecilerin en yaşlı oyuncular ve forvetlerin en genç oyuncular olduğunu tespit etmişlerdir. Ayrıca kadın futbolcular için göreceli yaş etkisinin, yıllar içinde ve farklı oyun pozisyonlarında etki göstermediğini bulmuşlardır. Pedersen ve arkadaşları (2022), Dünya Şampiyonalarına katılan toplam 20.401 kadın ve erkek futbolcunun göreceli yaş etkisini incelemişlerdir. Çalışma sonunda; U17 ve U20 erkek turnuvalarında göreceli yaş etkisinin olduğunu, kadınların U17 ve U20 turnuvalarında ise sadece son 4 turnuvasında göreceli yaş etkisinin olmadığını bulmuşlardır. Andrew ve arkadaşları (2022), son Avrupa Şampiyonası elemelerine katılan toplamda 6546 kadın ve erkek futbolcu üzerinde göreceli yaş etkisini araştırmışlardır. Sonuç olarak; erkek oyuncular arasında göreceli yaş etkisi bulunurken kadın futbolcular arasında göreceli yaş etkisinin bulunmadığını ortaya çıkarmışlardır. Ribeiro ve arkadaşları (2023), 17 yaş ve 20 yaş altı kadın futbolcular ile birlikte elit kadın futbolcular üzerinde göreceli yaş etkisini araştırmışlardır. Toplamda 1224 kadın futbolcuya erişim sağlamışlardır. Sonuç olarak; elit kadın futbolcuların ve oynadıkları pozisyonlara göre göreceli yaş etkisinin olmadığını ancak 17 yaş ve 20 yaş altı kadın futbolcularından orta saha pozisyonunda oynayanların arasında göreceli yaş etkisinin olduğunu ifade etmişlerdir. Simon ve arkadaşları (2022), 2018/2019 sezonunda yarışan genç milli takımların tüm oyuncuları (396 kız ve 10.981 erkek) dâhil olmak üzere tüm lisanslı ve aktif olarak oynayan Lüksemburglu genç futbolcuların göreceli yaş etkisini araştırmışlardır. Araştırmanın sonunda; Tüm yaş gruplarında (U7 hariç) göreceli yaş etkisi olmadığını fakat üst düzey ve milli takımlarda yüksek etki boyutlarına sahip olduğunu gözlemlemişlerdir. Bu çalışmalar, araştırmamızın sonuçları ile benzerlik göstermemektedir. Ortaya çıkan bu sonuçların araştırmamızın sonuçları ile eş değer olmamasının ülke, lig ve kategori düzeylerinin farklı olmasından dolayı kaynaklandığı düşünülmektedir.

Gelecek çalışmalarda, Türkiye Kadın Süper Ligi, Kadın Futbol 1. Ligi, Kadınlar Futbol 2. Ligi, Kadınlar Futbol 3. Ligi oyuncularının tamamının olduğu örneklem grubunda göreceli yaş etkisi

durumu incelenebilir. Türkiye'de yer alan kadın futbol ligleri ile diğer ülkelerin kadın ligleri arasında karşılaştırmalar yapılabilir. Türkiye A milli ve genç milli takımlarda görev alan kadın futbolcuların göreceli yaş etkisi incelenebilir.

Finansal Kaynak

Bu araştırma, kamu, ticari veya kâr amacı gütmeyen sektörlerdeki finansman kuruluşlarından belirli bir hibe almamıştır.

Çıkar çatışmaları

Yazarların bu makale ile ilgili herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Kaynaklar

- Andrew, M., Finnegan, L., Datson, N., & Dugdale, J. H. (2022). Men are from quartile one, women are from? relative age effect in European Soccer and the influence of age, success, and playing status. *Children*, 9(11), 1747.
- Andronikos, G., Elumaro, A. I., Westbury, T., & Martindale, R. J. (2016). Relative age effect: implications for effective practice. *Journal of Sports Sciences*, 34(12), 1124-1131.
- Ari, Y., Tunçel, A., & Harbili, E. (2022). The examination of relative age effect in Turkey female's first football league and place in success. *VIREF Revista de Educación Física*, 11(2), 106-118.
- Atkinson, P. (1997). Narrative turn or blind alley? *Qualitative Health Research*, 7, 325-344.
- Barreira, J., Bueno, B., & Chiminazzo, J. G. C. (2021). Relative age effect and age of peak performance: an analysis of women's football players in the Olympic games (1996-2016). *Motriz: Revista de Educação Física*, 27.
- Başkaya, G. (2023). 2022 Kadınlar Avrupa Futbol Şampiyonası: gol analizi: betimsel araştırma. *Türkiye Klinikleri Journal of Sports Sciences*, 15(1).
- Bayarslan, B., Çevik, A. (2023). Şampiyon futbol milli takım kadrolarında" göreceli yaş etkisi" fenomeninin karşılaştırılarak incelenmesi. *Fenerbahçe Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 3(1), 44-56.
- Bayarslan, B., & Yorulmazlar, M. M. (2022). Investigation of coaching experience periods of UEFA European Football Champion National team head coaches. *Mediterranean Journal of Sport Sciences*, 5(Special Issue 2), 1092-1100.
- Bennett, K. J., Novak, A. R., Fransen, J., & Duffield, R. (2023). The prevalence of relative age effects and the influence of the talent pool size on Australian male and female youth football. *Journal of Sports Sciences*, 1-9.

- Charmaz, K. (2006). *Constructing grounded theory: A practical guide through qualitative Analysis*. London: SAGE.
- Delorme, N., Boiché, J., & Raspaud, M. (2010). Relative age effect in female sport: a diachronic examination of soccer players. *Scandinavian Journal of Medicine & Science in Sports*, 20(3), 509-515.
- Denzin, N. K., & Lincoln, Y. S. (2008). *The landscape of qualitative research*, (Vol 1, pp.125-126) Sage.
- Figueiredo, P., Seabra, A., Brito, M., Galvão, M., & Brito, J. (2021). Are soccer and futsal affected by the relative age effect? The Portuguese Football Association case. *Frontiers in psychology*, 12, 679476.
- Gil, S. M., Bidaurrazaga-Letona, I., Martin-Garetxana, I., Lekue, J. A., & Larruskain, J. (2020). Does birth date influence career attainment in professional soccer?. *Science and Medicine in Football*, 4(2), 119-126.
- Glaser, B. G., & Strauss, A. L. (2006). *The discovery of grounded theory: Strategies for qualitative research*. USA: Aldine Transaction.
- Goldschmied, N. (2011). No evidence for the relative age effect in professional women's sports. *Sports Medicine*, 41, 87-88.
- Ilgar, M. Z., Ilgar, S. C. (2013). Nitel bir araştırma deseni olarak gömülü teori (Temellendirilmiş Kuram). *İZÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(3), 197-247.
- InStat (2023). (<https://football.instatscout.com/> Erişim tarihi: 03.05.2023).
- İslam, A. (2023). Kadın futbolcuların psikolojik becerileri ile tutumlarına göre zihinsel enerjileri. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 13(1), 1243-1262.
- Jackson, R. C., & Comber, G. (2020). Hill on a mountaintop: A longitudinal and cross-sectional analysis of the relative age effect in competitive youth football. *Journal of Sports Sciences*, 38(11-12), 1352-1358.
- Mays, N., & Pope, C. (2000). Assessing quality in qualitative research. *Bmj*, 320(7226), 50-52.
- Merriam, S. B. (2013). Turan, S. (Edt.), *Nitel araştırma: desen ve uygulama için bir rehber* (1. Baskı., ss 250-280), Nobel Yayınları.
- Morgan, D. L., & Morgan, R. K. (2008). *Single-case research methods for the behavioral and health sciences*. (Vol 1, pp. 85-96), Sage publications.
- Öztürk, P., Koca, C. (2018). Futbolda kadınlar: bir sosyal alan olarak kadın futbol takımının analizi. *Türkiye Klinikleri Journal of Sports Sciences*, 10(3).
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research and evaluation methods* (3rd ed). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Pedersen, A. V., Aune, T. K., Dalen, T., & Lorås, H. (2022). Variations in the relative age effect with age and sex, and over time-elite-level data from international soccer world cups. *Plos One*, 17(4), e0264813.
- Ribeiro, E., Barreira, J., Carraco, D., Galatti, L., Götze, M., & Cal Abad, C. C. (2023). The relative age effect in under-17, under-20, and adult elite female soccer players. *Science and Medicine in Football*, (just-accepted).
- Romann, M., & Fuchslocher, J. (2011). Influence of the selection level, age and playing position on relative age effects in Swiss women's soccer. *Talent Development & Excellence*, 3(2), 239-247.
- Romann, M., & Fuchslocher, J. (2013). Influences of player nationality, playing position, and height on relative age effects at women's under-17 FIFA World Cup. *Journal of Sports Sciences*, 31(1), 32-40.
- Sedano, S., Vaeyens, R., & Redondo, J. C. (2015). The relative age effect in Spanish female soccer players. Influence of the competitive level and a playing position. *Journal of Human Kinetics*, 46, 129.
- Simon, C., Carson, F., Faber, I. R., & Hülsdünker, T. (2022). Low prevalence of relative age effects in Luxembourg's male and female youth football. *Plos One*, 17(8), e0273019.
- TFF (2023a). (<https://www.tff.org/default.aspx?pageID=229> Erişim tarihi: 02.04.2023).
- TFF (2023b). (<https://www.tff.org/default.aspx?pageID=1000> Erişim tarihi: 03.05.2023).
- Till, K., Copley, S., Wattie, N., O'hara, J., Cooke, C., & Chapman, C. (2010). The prevalence, influential factors and mechanisms of relative age effects in UK Rugby League. *Scandinavian Journal of Medicine & Science in Sports*, 20(2), 320-329.
- Vincent, J., & Glamser, F. D. (2006). Gender differences in the relative age effect among US Olympic Development Program youth soccer players. *Journal of Sports Sciences*, 24(4), 405-413.
- West, W. (2001). Beyond grounded theory: the use of a heuristic approach to qualitative research. *Counselling and Psychotherapy Research*, 1(2), 126-131.
- Yıldırım, A. Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (9. Baskı, ss. 120-145). Seçkin Yayınları.